

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 530/2025
29.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Вуковић, председника већа, Слободана Велисављевића, Бојане Пауновић, Александра Степановића и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног адвоката Драгана Пашића, поднетом против правноснажних пресуда Трећег основног суда у Београду 13К бр.438/21 од 10.07.2024. године и Вишег суда у Београду Кж1 бр.797/24 од 13.11.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.04.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Драгана Пашића у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) Законика о кривичном поступку, па се преиначавају правноснажне пресуде Трећег основног суда у Београду 13К бр.438/21 од 10.07.2024. године и Вишег суда у Београду Кж1 бр.797/24 од 13.11.2024. године у погледу правне квалификације кривичних дела тако што Врховни суд противправне радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде, за које је правноснажно оглашен кривим, правно квалификује као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 2) Кривичног законика и применом одредаба члана 4. став 2. члана 5. став 2, 42, 45. и 54. став 1. и 3. Кривичног законика **ОСУЂУЈЕ** на казну затвора у трајању од четири месеца, док се у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) **ЗКП** захтев за заштиту законитости **ОДБИЈА** као неоснован, а у преосталом делу захтев се **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду 13К бр.438/21 од 10.07.2024. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од четири месеца и изречена му је мера безбедности забране приближавања и комуникације тако што му је забрањено приближавање оштећеној ББ на удаљености мањој од 100 метара и забрањен му је приступ око места становања оштећене ББ на

удаљености мањој од 100 метара и даље узнемиравање оштећене, односно даља комуникација са оштећеном лично, телефоном и писано у трајању од три године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. Истом пресудом окривљени је обавезан да сноси трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће суд одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 бр.797/24 од 13.11.2024. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Драгана Пашића и пресуда Трећег основног суда у Београду 13К бр.438/21 од 10.07.2024. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног адвокат Драган Пашић, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1), члана 438. став 2. тачка 1) и чл. 439. тач. 2. Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд поднети захтев за заштиту законитости усвоји, побијане правноснажне пресуде укине и списе предмета врати на поновно суђење првостепеном суду пред другим судијом појединцем или да другостепену пресуду преиначи и донесе ослобађајућу пресуду, а у делу у ком је наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења донесе одбијајућу пресуду.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изнетих у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, док је у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП неоснован, а у преосталом делу захтев за заштиту законитости је недозвољен.

У захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног наводи да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, која се огледа у томе да је окривљени оглашен кривим због извршења кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) КЗ, дакле за више радњи алтернативно прописаних у члану 138а став 1. Кривичног законика, на који начин је, по наводима браниоца, извршена погрешна правна квалификација радње окривљеног, јер се у конкретном случају ради о једном кривичном делу чију правну оцену треба извршити према доминантном облику извршења.

Кривично дело прогањање из члана 138а став 1. КЗ чини онај ко у току одређеног временског периода: 1) друго лице неовлашћено прати или предузима друге радње у циљу физичког приближавања том лицу противно његовој вољи, 2) противно вољи другог лица настоји да са њим успостави контакт непосредно, преко трећег лица или путем средстава комуникације, 3) злоупотребљава податке о личности другог лица или њему блиског лица ради нуђења робе или услуга, 4) прети нападом на живот, тело или слободу другог лица или њему блиског лица, 5) предузима друге сличне радње на

начин који може осетно да угрози лични живот лица према коме се радње предузимају. Дакле, ово кривично дело се може извршити једном од пет алтернативно одређених радњи.

Правноснажном пресудом Трећег основног суда у Београду 13К бр.438/21 од 10.07.2024. године утврђено је да је окривљени извршио више радњи описаних у члану 138а став 1. Кривичног законика и то „упорно противно вољи оштећене предузимао друге радње у циљу физичког приближавања и настојао да са њом успостави контакт непосредно и путем средстава комуникације и претио оштећеној нападом на тело, при чему је био у стању смањене урачунљивости до степена битног, али не битно, свестан свог дела и законске забрањености, чије је извршење хтео, на тај начин што је ... са свог броја телефона ... на број телефона оштећене ... позвао укупно 153 пута, на које позиве се оштећена није одазивала, а између наведених позива слао поруке оштећеној којим ју је застрашивао и вређао речима „купио сам га, јави се олошу распали да ти прикажем шта те вечерас чека. Шта си се у.. дрољо, јави се да ти покажем шта те чека...Дебилчино јави се на телефон. Боље се јави. Сутра си га угасила. .. ти све што имаш...“... ненајављено дошао до стана оштећене па у тренутку када је оштећена ББ отворила улазна врата у намери да изађе из стана, из руке јој отео новчаник и мобилни телефон ... послао већи број порука и упутио 16 позива на које се оштећена није јављала, нити одговарала на поруке... да би дана 19.02.2019. године упутио поруку следећег садржаја: „Јеси ли свесна да ћу унаказити врата и тебе заједно ако се не јавиш или не ... са мном“ ... дошао до стана оштећене и док се оштећена туширала у купатилу звонио и лупао, и подесним предметом на улазним вратима стана оштећене скинуо поклопац кључионице која се налази испод браве и пре доласка полиције, коју је позвала оштећена, удаљио се у непознатом правцу и истог дана ... послао поруке претећег садржаја: „Јави се на телефон, сачекаћу те биће свашта. Више се не понављам, опет тражиш да добијеш преко ... жестоко, крвнички, гураћеш колица, а посебно за оно што ми опет подмећеш неке шиљокуране, што се представљају као пандури. П... крв, има да кажеш ко се јавио, па ћу вам ... маму у ...“ и све наведене радње су правно оцењене као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) Кривичног законика.

По оцени Врховног суда, основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног указује да је на описани начин учињена повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП. Наиме, када у току одређеног временског периода, окривљени својим радњама оствари више облика извршења кривичног дела из члана 138а став 1. КЗ, који су прописани тачкама 1) до 5), не постоји идеални стицај кривичног дела, већ ради се о једном кривичном делу чију правну оцену треба извршити према доминантном облику извршења, док постојање и других облика извршења може представљати отежавајућу околност код одмеравања казне, ако су испуњени услови из члана 54. став 3. КЗ.

Имајући све наведено у виду, Врховни суд је усвојио захтев за заштиту законитости у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, па је правоснажне пресуде преиначио у погледу правне оцене кривичног дела, тако што је радње за које је окривљени правоснажно оглашен кривим, налазећи да је доминантни облик извршења кривичног дела то што је окривљени противно вољи другог лица настојао да са њом успостави контакт непосредно, преко трећег лица и путем средстава комуникације, правно оценио као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка

2) КЗ и окривљеног осудио на казну затвора у трајању од четири месеца применом одредби чланова 4, 5, 42, 45. и 54. КЗ.

Приликом одмеравања казне, Врховни суд је имао у виду све отежавајуће и олакшавајуће околности, утврђене у редовном поступку и нашао да је одмерена казна затвора сразмерна објективној тежини извршеног кривичног дела, степену кривице и јачини угрожавања заштитног добра, као и да је нужна и довољна да се њом оствари општа сврха изрицања кривичних санкција из члана 4. КЗ и сврха кажњавања из члана 42. КЗ и то како у односу на самог окривљеног тако и на плану генералне превенције.

Даље, у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац указује да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и исту образлаже наводима да је наступила апсолунта застарелост кривичног гоњења у односу на инкриминисане радње предузете дана 16.06.2018. године и 27.06.2018. године.

Међутим, имајући у виду да је кривично дело прогањање из члана 138а КЗ трајно кривично дело које захтева, између осталог, да се предузете радње извршења понављају одређени временски период, односно да између појединачних радњи извршења постоји временски континуитет, услед чега се свака појединачна радња не посматра изоловано, већ оне представљају целину, те имајући у виду правну природу трајног кривичног дела, то су супротни наводи браниоца од стране Врховног суда оцењени као неосновани.

У преосталом делу поднетог захтева за заштиту законитости бранилац наводи да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП која представља законом прописан разлог за подношење овог ванредног правног лека, међутим, приликом образлагања означене повреде, бранилац наводи да се осуђујућа пресуда заснива на исказу оштећене који је цењен као уверљив и логичан, при том занемарујући остале доказе који „у извесној мери оповргавају исказ оштећене“, а којим наводима бранилац суштински оспорава оцену исказа оштећене и указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и повреду закона из члана 440. ЗКП.

Осим тога, у поднетом захтеву бранилац наводи да се претња упућена оштећеној не може схватити озбиљно јер иста није изазвала јачи осећај страха и већу несигурност код оштећене, нити је на основу изведених доказа утврђено да су радње окривљеног осетно угрозиле њен лични живот, указујући на постојање садомазохистичких односа и ток њиховог емотивно партнерског односа, а којим наводима указује суштински на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање (члан 440. ЗКП).

Бранилац у захтеву, поред изнетог, наводи и да је одлука о казни драконска услед погрешне оцене да је оштећена исказала интересовање за кривични прогон окривљеног, и да је то интересовање довело до афекта оштећене којим наводима се указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП, као и да је неправилна одлука суда у делу у коме је одбијен предлог заступника јавног тужиоца да се одреди психијатријско вештачење оштећене, на околност њене процесне способности, као и предлог окривљеног за суочење са оштећеном, којим наводима у захтеву се указује на погрешну примену закона из члана 395. ЗКП.

Како одредбом члана 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 395, 440. и 441. став 1. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Имајући у виду напред наведено Врховни суд је на основу одредбе члана 491.ЗКП, члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Татјана Вуковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић